

KRUOPŠČIOS IR SAŽININGOS KALBININKĖS JUBILIEJUS¹

Jadvyga Kardelytė gimė 1929 m. vasario 17 d. Linkmenyse, Ignalinos r. Baigusi Vilniuje gimnaziją, studijavo lituanistiką universitete. Studijas baigė 1953 m. Po to, 1953–1956 m., tobulinosi universiteto doktorantūroje (tuomet aspirantūroje). 1956–1962 m. dėstė universitete. Už rūpinimąsi palaikant lietuvių nutautinamoje pietryčių Lietuvoje ir Gudijos lietuviškose salose bolševikai neleido gambiai kalbininkei toliau dirbti universitete (gerai parengtai specialistei, filologijos mokslų kandidatei!). Į universitetą galėjo grįžti tik Lietuvai atgavus nepriklausomybę. 1962–1975 m. dirbo redaktore „Minties“, 1975–1990 m. „Mokslo“ leidyklose.

Dar studijuodama Vilniaus universitete Jubiliatė susidomėjo lietuvių dialektologija. Diplominiam darbui pasirinko gimtosios Linkmenų šnektos aprašą, kurį vėliau tęsė ir gilino doktorantūroje. Savo disertacijoje *Linkmenų tarmė* kruopščiai ištyrė ir aprašė gimtosios šnektos fonetiką ir morfologiją. Vėliau šia tema paskelbė vertingų straipsnių *Lietuvių kalbos klausimų* 1-ame tome (1957, rašė liepiamosios nuosakos dvejopų formų klausimu), 2-ame tome (1959, apie dalyvius), *Kalbotyros* 2-ame tome (1960, fonetikos klausimais) ir 3-ame tome (1961, apie būdvardį ir įvardį). Su šiais darbais susiję jos straipsniai kraštotyros leidiniuose *Ignalinos kraštas* (1966), *Gaidės ir Rimšės apylinkės* (1969). Ypač svarbi 1975 m. išleista jos monografija *Gervėčių tarmė (Fonetika ir morfologija)*, kurioje aprašyta unikali Gudijos lietuvių šnekta, ypač dominanti pasaulio lituanistus ir baltistus. Tuomet (6–7 dešimtmečiais) turėjome dar nedaug dialektologų, rytų Lietuvos tarmes tada tiriančius galima buvo suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų. Todėl Jubiliatės indėlis buvo ypač reikšmingas.

Svarbi jos leksikografinė veikla. Pasižymėjo kaip sumani žodžių rinkėja akademiniam *Lietuvių kalbos žodynui*. Kartu su Jonu Macaičiu ir Alina Mankevičiene

¹ 2019 m. vasario 17 d. buvo švenčiamas Jadvygos Kardelytės 90 metų jubiliejus, 2024 m. rugpjūčio 15 d. ji mirė sulaukusi 95-erių. Zigmo Zinkevičiaus archyve surastas nebaigtas rengti spaudai rankraštis su autoriaus priedu „atidedama iki jubiliejaus“. 2025 m. sausio 4 d. išskiliajam Kalbininkui sukanka 100 metų. Jo rankraštį žurnalui perdavė prof. Z. Zinkevičiaus anūkas dr. Mindaugas Šinkūnas.

sudarė didelį keturtomį *Rusų–lietuvių kalbų žodyną*, kuris įvertintas Lietuvos valstybine premija.

Dirbdama leidyklose redaktore J. Kardelytė suredagavo daug svarbių lituanistikos mokslo ir kalbos praktikos leidinių. Į lietuvių kalbą išvertė grožinės literatūros kūrinių.

Kruopščios ir sąžiningos kalbininkės
jubiliejus

Jadvyga Kardelytė
gimė 1932 m. gruodžio
24 d. Linkmenyse,
Iqualmos r. Bajorai
Vilniuje gimnazijoje, stu-
dijavo lituanistiką uni-
versitete, Studijos baigė
1953 m. Po to 1953–1956 m.
toliau mokėsi universiteto
doktorantūroje (tada
vadinamo aspirantūroje).
1956–1962 m. dėstė uni-
versitete. Nė nepamirgusi
palaikyti lietuvių nei-
tautiniamejoje pratyčių
Lietuvoje ir Gudijos Lietu-

PAVEIKSLAS. Profesoriaus Z. Zinkevičiaus ranka rašytas rankraštis *Kruopščios ir sąžiningos kalbininkės jubiliejus*